

ТЕМИ 7 КЛАС

11.05.20г. – 15.05.20г.

11.05.20г.

Видове изречения

Обобщение

1. Изречението:

- езикова единица, изучавана от СИНТАКСИСА.
- изградено е от думи, свързани смислово и граматически

2. Видове изречения по цел на изказване:

- съобщителни;
- въпросителни;
- побудителни;
- Възклицателни;

3. Видове изречения по състав:

- Състав на изречението са неговите части:
  - а/ сказуемо
  - б/подлог
  - в/допълнение
  - г/определение
  - д/обстоятелствено пояснение
  - е/ приложение
- Изречението е ПРОСТО, ако има едно СКАЗУЕМО
- Изречението е сложно, ако има две или повече СКАЗУЕМИ

!!! Видове сказуеми:

а/ просто – съдържа един глагол / ходя, вървеше, обичах, бях закъснял, си починал, щеше да страда, ще вървя/

б/ съставно именно – съдържа спомагателен глагол в сегашно време, минало време и бъдеще време † съществително име, прилагателно име, причастие, числително име, местоимение

Спомагателни глаголи:

сег. време	мин. време	бъдеще време
1л. съм ученик	1л. бях излишен	1л. ще бъда смел
2л. си болен	2л. беше /бе/ грешен	2л. ще бъдеш нахранен
3л. е първият	3л. беше / бе / десети	3л. ще бъде мъдър
1л. сме закъснели	1л. бяхме съученици	1л. ще бъдем добри
2л. сте излъгани	2л. бяхте предадени	2л. ще бъдете първи
3л. са тези	3л. бяха мили	3л. ще бъдат приятели

!!! Спомагателният глагол може да стои след съществителното, прилагателното или числителното име /скъпи бяха, фалшиви са, ще бъде радостен /

в/ съставно глаголно - съдържа специален глагол || Да || глагол

!!! Специални глаголи - започвам, продължавам, приключвам, може, трябва и техни синоними: захвана, свърши, престана, заеха се.....

може да изляза, продължи да рисува, трябва да каже, захвана да говори

4. Изпълнете задачите:

А/ Кое изречение е сложно?

- а/ Момичето започна да пее.**
- б/ Отивам да пазарувам в близкия магазин.**
- в/ Директорът трябва да дойде.**
- г/ Лебедите плуваха грациозно по повърхността на езерото.**

Б/ Кое изречение е просто?

- а/ Всички продължиха да работят.**
- б/ Обичаха да пътуват из страната.**
- в/ Знаеха как да се защитят.**
- г/ Той забрави да каже за домашната на съученика си.**

12.05.20г.

Видове изречения

Обобщение

1. Сложно изречение – изречение, което съдържа 2 или повече сказуеми.

2. Видове:

а/ сложно съчинено изречение :

- **Съдържа 2 и повече прости изречения в състава си / колкото СК има, толкова са простите изречения /**
- **Простите изречения се свързват със съчинителни съюзи**

- , и , та, па

1

 и

2

- а, но, ала, ама, обаче, пък

1

 ,но

2

- или-или, дали – или, нито- нито, ли – или

1

ту – ту

2

Ту

1

 ту

2

 ,но

3

1ва схема – *сложно съчинено съединително*

2ра схема – *сложно съчинено противоположно*

3та схема – *сложно съчинено разделително*

4та схема – *сложно съчинено разнородно*

!!!

В сложното съчинено изречение могат да бъдат вмъкнати еднородни части или обособени части

✚ **Еднородни части** – думи, отговарящи на един и същи въпрос и изпълняващи една и съща синтактична служба.

✚ **Обособени части** - думи или изрази, които допълват значението на поясняваната дума; те не съдържат сказуемо

!!! видове обособени части :

–обособено определение / пояснява същ. име /

-обособено обстоятелствено пояснение /пояснява СК или друго обстоятелствено пояснение/

Задачи:

Всички – и жени, и мъже, и деца – се втурнаха към Пенкината нива ужасени.

Всички – и жени, и мъже, и деца – се втурнаха към Пенкината нива ужасени и скоро видяха мъртвото момиче.

Вратата, отдавна неотваряна, привлече погледа му, но той не се приближи до нея.

На изток, в дъното на хоризонта, се виждаше изгревът – красив, сияещ, и рано дошлите впериха погледите си в него.